

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
QO‘QON DAVLAT UNIVERSITETI**

**“TASDIQLAYMAN”
Qo‘qon davlat universiteti
rektori D.Sh.Xodjayeva
29-avgust 2025-yil**

**DAVLAT VA HUQUQ NAZARIYASI VA TARIXI
FANINING O‘QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	100000 – Ta’lim
Ta’lim sohasi:	11000 – Ta’lim
Ta’lim yo‘nalishi:	60111100 -Milliy g‘oya, ma’naviyat asoslari va huquq ta’limi

Fan/modul kodi DHN.DHT11210		O‘quv yili 2025-2026	Semestr 1/2	ECTS - Kreditlar 6/4	
Fan/modul turi Majburiy		Ta’lim tili O‘zbek		Haftadagi dars soatlari 4/4	
1.	Fanning nomi		Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Davlat va huquq nazariyasi va tarixi		60/60	120/60	180/120
2.	I. Fanning mazmuni Fanni o‘qitishdan maqsad – talabalarga Davlat va huquq nazariyasi va tarixining yuridik fanlar tizimida tutgan o‘rni, jamiyat, davlat va huquq tushunchalarini mohiyatan o‘rgatish. Talabalarda davlat shakllari, funktsiyalari, mexanizmlari, huquqiy ong, huquq manbaalari haqida atroflicha bilimlarni shakllantirish. Fanning vazifasi – Davlat va huquq nazariyasi va tarixi bilan bog‘liq asosiy tushuncha va tamoyillar asosida yoshlar dunyoqarashini shakllantirish, ularning qonunga itoatkorlik tuyg‘ularini mustahkamlash, Vatanga sadoqat va xalqqa hurmat ruhini oshirish, yoshlarning ogohligini va sezgirligini kuchaytirish hamda ularni huquqiy davlat va fuqarolik jamiyati qurish yo‘lida birlashtirish va safarbar etish, talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko‘nikmalar, ijodiy hodisa va jarayonlarga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish va zaruriy bilimga ega qilish fanning asosiy vazifalaridan hisoblanadi. Fanning asosiy manbalari: Har bir fan, huquq sohasi o‘z manbalariga ega bo‘lib, ushbu manbalar asosida rivojlanganidek, mamlakatning oliy vakillik organi xamda vakolatli davlat hokimiyat idoralari tomonidan qabul qilingan normativ-huquqiy xujjatlar Davlat va huquq nazariyasi va tarixining manbalari bo‘lib hisoblanadi. Davlat va huquq nazariyasi va tarixining manbalari deganda Davlat va huquq nazariyasi va tarixiga oid munosabatlarni tartibga soluvchi qoida talablardan iborat bo‘lgan, davlat va huquq nazariyasi va tarixi bilan bog‘liq ijtimoiy munosabatlarni tartibga solishda xizmat qiladigan normativ-huquqiy hujjatlar tushuniladi Fanning yetakchi TOP-300 xalqaro universitetlari dasturi asosida tayyorlanganligi:				

Davlat va huquq nazariyasi va tarixi fani dasturi dunyoning yetakchi oliy ta'lim muassasalaridan biri bo'lgan University College London (Buyuk Britaniya)ning Intellektual mulk huquqi fanining o'quv dasturi asosida takomillashtirilgan. Mazkur universitet QS World University Rankings 2025 bo'yicha 14-o'rinni egallagan bo'lib, huquqshunoslik sohasi bo'yicha yuqori malakali ilmiy-uslubiy bazaga ega.

Dasturda quyidagi asosiy jihatlar inobatga olingan:

Nazariy va amaliy yondashuv uyg'unligi – University College London universitetining Intellektual mulk huquqi kursida yuridik nazariya bilan bir qatorda, zamonaviy Intellektual mulk huquqiy munosabatlarini tartibga solish amaliyoti ham keng yoritiladi.

Xalqaro standartlarga muvofiqlik – dastur xalqaro huquqiy me'yorlar, ayniqsa, Britaniya umumiy huquqi (Common Law) tizimidagi fuqarolik va boshqaruv prinsiplari asosida boyitilgan.

Tanqidiy fikrlash va tahlil ko'nikmalarini rivojlantirish – talabalar huquqiy holatlarni mustaqil tahlil qilish, dalillarga tayangan holda huquqiy xulosa chiqarishni o'rganadilar.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Davlat va huquq nazariyasining predmeti va metodlari

Davlat va huquq nazariyasi va tarixining o'ziga xos xususiyatlari, hozirgi zamon hamda davlat va huquq nazariyasi fani, Davlat va huquq nazariyasi va tarixifani predmetini o'rganish metodlari, Davlat va huquq nazariyasi va tarixining ijtimoiy fanlar tizimidagi o'rni va roli, Davlat va huquq nazariyasi va tarixifanining yuridik fanlar tizimidagi o'rni, Davlat va huquq nazariyasi va tarixining funktsiyalari, Davlat va huquq nazariyasi va tarixining o'quv fani sifatidagi tuzilishi, insonparvarlik va umummadaniy qarashlar davlat va huquq nazariyasi asoslari sifatida, O'zbekiston fuqarolik jamiyati huquqini yaratish yo'lida.

2-mavzu. Davlat tushunchasi, belgilari, mohiyati va tiplari.

Davlat tushunchasi va mohiyati, Davlatning asosiy belgilari, Davlat mohiyati va belgilarini tushunishda yondashuvlar xilma-xilligi, Davlat tipologiyasi, Davlatning asosiy tiplari.

3-mavzu. Davlat funktsiyalari

Davlat funktsiyasi tushunchasi va tasnifi, Davlatning ichki va tashqi funktsiyalari hamda ularga ta'sir qiluvchi omillar, O'zbekiston davlatining asosiy funktsiyalari.

4-mavzu. Davlat shakllari

Davlat shakli tushunchasi, uning tarkibiy unsurlari, boshqaruv shakli, Sunniy va Shi'a davlat-huquqiy ta'limoti xususiyatlari: boshqaruvning xalifalik va imompik shakllari, Davlat tuzilishi shakllarining xilma-xilligi, siyosiy rejim tushunchasi va turlari, O'zbekistonda davlatchilikni shakllantirishning o'ziga xos xususiyatlari.

5-mavzu. Davlat mexanizmi

Davlat mexanizmi tushunchasi, Davlat mexanizmi tarkibi, Davlat organi tushunchasi va belgilari, Davlat organlari turlari, Davlat mexanizmida burokratiya va burokratizm.

6-mavzu. Ijtimoiy munosabatlar va huquq

Huquqning tushunchasi va mohiyati, huquqni tushunishning umumiy masalalari va ularning amaliy faoliyat uchun ahamiyati, huquqqa "normativ" yondashuv - qonuniylik va barqarorlikni ta'minlash vositasi sifatida, **Huquqqa "sotsiologik" yondashuv - ijtimoiy hayotning o'sishini ta'minlash vositasi, huquqning psixologik nazariyasi, tabiiy huquq nazariyasi (huquqqa falsafiy yondashuv), huquqni tushunishga tarixiy yondashuv, huquqni markscha tushunish, huquqni tushunishga integrativ yondashuv.**

7-mavzu. Huquqiy ong va huquqiy madaniyat

Huquq va huquqiy ongning o'zaro bog'liqligi, huquqiy ongning tuzilishi, huquqiy ong - huquqni takomillashtirish va rivojlantirish omili.

8-mavzu. Huquq normalari

Huquq normasi tushunchasi, huquq normasining tuzilishi, huquq normasining turlari va ularning tasnifi.

9-mavzu. Huquqning manbalari (shakllari)

Huquqning manbalari (shakllari) tushunchasi, huquqiy odat, huquqiy pretsedent, normativ-huquqiy aktlar

10-mavzu. Huquq ijodkorligi

Huquq ijodkorligi tushunchasi, turlari va funktsiyalari, huquq ijodkorligi prinsiplari, normativ-huquqiy aktlar -huquq ijodkorligi mahsuli, qonun ijodkorligi jarayoni va bosqichlari, normativ-huquqiy aktlarning vaqt, hudud va shaxslarga nisbatan amal qilishi, normativ-huquqiy aktlarni tizimlashtirish, huquq ijodkorligida yuridik texnika masalalari.

11-mavzu. Huquq tizimi va huquqiy tizim

Huquq tizimi tushunchasi va uning tarkibiy qismlari, huquqiy tartibga solish predmeti va usuli - huquqni tarmoq va institutlarga ajratishning asosi sifatida, O'zbekiston Respublikasidagi asosiy huquq tarmoqdarining qisqacha tafsili.

12-mavzu. Huquqiy munosabatlar

Huquqiy munosabatlar tushunchasi va turlari, huquqiy munosabatlarning sub'ektlari, sub'ektiv huquq va yuridik majburiyatlar, huquqiy munosabatning ob'ekti, yuridik faktlar.

13-mavzu. Huquq normalarini sharhlash

Huquq normalarini sharhlash tushunchasi, huquq normalarini sharhlash turlari, huquq analogiyasi va qonun analogiyasi.

14-mavzu. Huquqiy xulq-atvor. huquqbuzarlik va yuridik javobgarlik

Huquqiy xulq-atvor, huquqbuzarlik tushunchasi va turlari, yuridik javobgarlik tushunchasi, turlari va asoslari, aybsizlik prezumpsiyasi. Yuridik javobgarlikva qilmishning huquqqa xilofligini istisno qiluvchi holatlar.

15-mavzu. Qonuniylik va huquqiy tartibot

Qonuniylik tushunchasi, printsiplar, normativ, ijtimoiy asoslari.qonunlar va huquqiy qonuniylik, kafolati: tushunchasi va turlari, ijtimoiy tartibot.

16-mavzu. Davlat va huquq tarixi tarixiy-huquqiy fan sifatida.

Davlat va huquqning kelib chiqishi, rivojlanishi va turli tarixiy bosqichlardagi shakllanishini o'rganuvchi ilmiy soha haqida tushuncha, insoniyat jamiyatida davlat va huquqning paydo bo'lishi, ularning turli davrlarda qanday o'zgarib borgani, konkret mamlakatlar yoki sivilizatsiyalar misolida davlat va huquqiy institutlarning shakllanishi.

17-mavzu. Qadimgi Sharq davlatlari davlati va huquqi

Qadimgi Sharq davlatlari davlati va huquqi tarixiy va huquqiy jihatdan muhim mavzulardan biri ekanligi, qadimgi sivilizatsiyalarning (Misr, Mesopotamiya, Hindiston, Xitoy) davlat boshqaruvi va huquqiy tizimlari, Qadimgi Sharq davlatlarida davlatlar odatda ilohiy hokimiyatga asoslangan monarxiya shakli, huquqiy tizim diniy va an'anaviy asoslarda shakllanishi.

18-mavzu. Qadimgi Xitoy va Hindiston davlati va huquqi

Qadimgi Xitoy va Hindiston davlati va huquqi haqida, Qadimgi Xitoy davlati va huquqi:Qadimgi Xitoyda davlat boshqaruvi markazlashgan va iyerarxik tizimi, Xitoyda Konfutsiychilik va Legalizm ta'siri kuchli bo'lib, huquqiy tizim axloqiy va yuridik normalar bilan uyg'unlashganligi, Hindistonda qadimgi davrda davlat tuzilmasi.

19-mavzu. Qadimgi Yunoniston davlati va huquqi

Qadimgi Yunoniston (miloddan avvalgi IX–II asrlar) – G'arbiy sivilizatsiyaning asoschilaridan biri, mustaqil shahar-davlatlardan (polislar) tashkil topishi, Afina, Sparta, Korinf va Fiva, davlat tizimi, huquqiy tizim,

Drakon va Solon qonunlari (Afina) – qadimgi Yunon huquqining asosiy manbalari.

20-mavzu. Qadimgi Rim davlati va huquqi

Qadimgi Rim davlatini tashkil topgishi, monarxiya, respublika, imperiya shaklida mavjud bo'lishi. Rim davlati Yevropa, Osiyo va Afrikaning katta hududlarini o'z ichiga olgan qudratli imperiyaga aylanishi, dunyo huquqiy tarixida muhim o'rin tutishi, **Jus civile**, **Jus gentium**, Rim huquqi tizimi shartnomalar, mulk huquqi, meros, oilaviy va jinoyat huquqi.

21-mavzu. O'rta asrlarda Sharq davlatlari va huquqi

O'rta asrlar Sharq davlatlarida siyosiy va huquqiy tizimlari, Xitoy, Hindiston, Eron, Arab xalifaligi, Turkiya va Markaziy Osiyo hududlarida — davlat boshqaruvi va huquqi diniy va an'anaviy qadriyatlar.

22-mavzu. Arab xalifaligi va musulmon huquqi.

Islom tarixidagi siyosiy va diniy boshqaruv tizimi, payg'ambar Muhammad (s.a.v.) vafotidan keyin uning izdoshlari — xalifalar tomonidan boshqarilgan davlat shakli, Xalifaliklar davrida musulmonlar dunyosi kengaydi, siyosiy, madaniy va ilmiy taraqqiyoti. Musulmon huquqi, Arab xalifaligi Islom dunyosini boshqargan siyosiy tizim, musulmon huquqi esa shu tizimda amal qilgan diniy-huquqiy me'yorlardir.

23-mavzu. Yangi davr davlatlari va huquqi rivojlanishi

Yangi davr davlatlari va huquqi rivojlanishi, yevropada yuzaga kelgan siyosiy va huquqiy o'zgarishlar, feodalizm asta-sekin barham topishi, davlat shakllari va qonunlar , markazlashgan tizimga o'tishga boshlanishi, huquqiy va davlat boshqaruvi tizimlarining zamonaviy shakllanishi.

24-mavzu. Yangi davrda Frantsiya va Germaniya davlatlari va huquqi, Yangi davrda (ya'ni, asosan 19-20-asrlar) Frantsiya va Germaniya davlatlari va ularning huquqi, davlat tuzilishi, yangi davrda siyosiy o'zgarishlar, inqilob, imperiya va respublika davrlari. 1789-yilgi Fransuz Inqilobi davlat va jamiyatning asosiy qoidalari,

25-mavzu. Qadimgi Turon davlati va huquqining paydo bo'lishi va rivojlanishi tarixi. «Avesto»-buyuk tarixiy-huquqiy manba

Qadimgi Turon davlati va huquqi, Qadimgi Turon davlati va huquqining paydo bo'lishi, davlat boshqaruvi, harbiy demokratiya, turon huquqining rivojlanishi, "Avesto" — Buyuk tarixiy-huquqiy manba, huquqiy va ijtimoiy normalar

26-mavzu. O`rta asrlarda Movarounnahrda davlat va huquq (13 asrgacha).

13-asrgacha Movarounnahrda davlat va huquq, ilk davlatchilik shakllari, turk xoqonligi, qabilaviy boshqaruv usullari, huquqiy munosabatlar, odat huquqi, arab xalifaligi davri, somoniylar davri (9–10-asrlar), Qoraxoniylar va Gʻaznaviylar (10–12-asrlar), Saljuqiylar va Xorazmshohlar davri (11–13-asr boshlar)

27-mavzu. Temur va temuriylar imperiyasida davlat va huquq. (14-15 asr)

Markaziy Osiyoda kuchli markazlashgan davlat, **harbiy-feodal** asosda boshqaruv, Huquqiy tartibot **shariat (islomiy huquq)** va **urfdan (mahalliy anʼana)**, Temur “Tuzuklar”i – siyosiy, harbiy va maʼmuriy qonunlarning yigʻindisi, Sud hokimiyati,

28-mavzu. Xonliklarning tashkil topishi. (15-19 asrning birinchi yarmi)

Xonliklarning tashkil topishi (15–19-asrning birinchi yarmi), Markaziy Osiyo tarixida muhim siyosiy, ijtimoiy va madaniy oʻzgarishlar, Buxoro xonligi (16-asr boshi), Xiva xonligi, Qoʻqon xonligi, xonliklarning siyosiy va ijtimoiy tuzilishi

29-mavzu. Chor Rossiyasi hukmronligi davrida Turkistonda davlat va huquq

Turkistonda davlat va huquq, mustamlakachilik siyosati, turkistonda mahalliy davlat tuzilmalari bekor qilinishi, chor maʼmuriyati tomonidan markazlashgan boshqaruv tizimi joriy etilishi, Turkistonni oʻzining general-gubernatorligi, harbiy-boshqaruv, mahalliy boshqaruv organlari (masalan, xonlik davridagi hokimlar, qozilar),

30-mavzu. Mustaqillikka erishilgandan keyingi Oʻzbekiston davlati va huquqi

Oʻzbekiston davlati va huquqi, davlat mustaqilligi, prezidentlik boshqaruv tizimi, Bozor iqtisodiyotiga asoslangan islohotlar, milliy huquqiy tizimi, sud-huquq islohotlari, inson huquqlari, qonun ustuvorligi va demokratiya prinsiplariga asoslangan davlat boshqaruvi

III. Seminar mashgʻulotlari boʻyicha koʻrsatma va tavsiyalar

Seminar mashgʻulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Davlat va huquq nazariyasi - umumnazariy fan sifatida
2. Jamiyat, Davlat va huquq
3. Davlat tushunchasi, mohiyati, belgilari va tiplari

4. Davlat shakllari
5. Davlat funktsiyalar
6. Davlat mexanizmi
7. Huquq haqida ta'limot
8. Huquq prinsiplari va funktsiyalari
9. Huquqiy ong
10. Huquq ijodkorligi
11. Huquqning manbalari
12. Huquq normasi
- 13 Huquqiy munosabatlar
14. Huquq tizimi
15. Huquqni tatbiq yetish va qo'llash
- 16.Huquq normalarini sharhlash
17. Huquqiy xulq-atvor, huquqbuzarlik va yuridik javobgarlik
- 18.Huquqiy tartibga solish mexanizmi
- 19.Qadimgi davlatlarning shakllanishi va huquqiy tizim
- 20.Misr, Bobil, Xitoy, Hindiston va Gretsiya davlatlarining huquqiy tizimi
21. Antik dunyo huquqi
- 22.Rim huquqi tizimi va uning zamonaviy huquqqa ta'siri
- 23.Rim fuqarolik huquqi asoslari
- 24.Islom huquqi va uning tarixiy taraqqiyoti
- 25.Shariat va fiqh: asosiy tushunchalar
- 26.Xalifalik davridagi davlat boshqaruvi
27. O'rta asrlarda davlat va huquq
- 28.Yevropadagi feodal huquq tizimi
- 29.Magna Charta (1215) va uning konstitutsiyaviy ahamiyati
- 30.Yangi davrda davlat va huquq
- 31.Fransuz inqilobi va Inson va fuqarolar huquqlari deklaratsiyasi
32. O'zbek davlatchiligi tarixi va huquqiy tizimi
- 33.Qadimgi Turk xoqonligi va huquqiy tartib
- 34.Temuriylar davlati va Temur tuzuklari
- 36.Amir Temurning boshqaruv tizimi
37. Sovet davrida huquq va davlat boshqaruvi
38. Mustaqil O'zbekistonning huquqiy taraqqiyoti
- 39.O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi: tuzilmasi va asosiy tamoyillari
- 40.O'zbekiston huquqiy davlat sifatida

- 41.Qadimgi Sharq, Yunon-Rim, O'rta asrlar va Yangi davr huquqi
- 42.O'zbekiston tarixida davlat va huquq (Xorazm, Buxoro, Qo'qon xonliklari)

IV.Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Talabalar mustaqil ta'lim davomida esse, referat, taqdimot, infografika va loyiha ishlari bajaradilar. Quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Davlat va huquq nazariyasining o'ziga xos xususiyatlari
2. Hozirgi zamon hamda davlat va huquq nazariyasi fani
3. Davlat va huquq nazariyasi fani predmetini o'rganish metodlari
4. Davlat va huquq nazariyasining ijtimoiy fanlar tizimidagi o'rni va roli
5. Davlat va huquq nazariyasi yuridik fanlar tizimida
6. Davlat va huquq nazariyasining funktsiyalari
7. Davlat va huquq nazariyasining o'quv fani sifatidagi tuzilishi
8. Insonparvarlik va umummadaniy qarashlar davlat va huquq nazariyasi asoslari sifatida
9. O'zbekiston fuqarolik jamiyati huquqini yaratish yo'lida
10. Jamiyat haqidagi g'oyalar va tushunchalar, diniy, siyosiy va huquqiy qarashlarning paydo bo'lishi va rivojlanishi
11. Davlat va huquqning paydo bo'lishi haqidagi dunyoviy ta'limot
12. Davlat va huquqning paydo bo'lishi haqidagi markscha-lenincha ta'limot
13. Davlat tushunchasi va mohiyati
14. Davlatning asosiy belgilari
15. Davlat mohiyati va belgilarini tushunishda yondashuvlar xilma-xilligi
16. Davlat tipologiyasi
17. Davlatning asosiy tiplari
18. Davlat shakli tushunchasi, uning tarkibiy unsurlari
19. Boshqaruv shakli
20. Sunniy va Shi'a davlat-huquqiy ta'limoti xususiyatlari: boshqaruvning xalifalik va imompik shakllari
21. Davlat tuzilishi shakllarining xilma-xilligi
22. siyosiy rejim tushunchasi va turlari
23. O'zbekistonda davlatchilikni shakllantirishning o'ziga xos xususiyatlari
24. Davlat funktsiyasi tushunchasi va tasnifi
25. Davlatning ichki va tashqi funktsiyalari hamda ularga ta'sir qiluvchi omillar

	26. O'zbekiston davlatining asosiy funktsiyalari 27. Davlat mexanizmi tushunchasi 28. Davlat mexanizmi tarkibi 29. Davlat organi tushunchasi va belgilari 30. Davlat organlari turlari 31. Davlat mexanizmida burokratiya va burokratizm 32. Huquqning tushunchasi va mohiyati 33. Huquqni tushunishning umumiy masalalari va ularning amaliy faoliyat uchun ahamiyati 34. Huquqqa "normativ" yondashuv - qonuniylik va barqarorlikni ta'minlash vositasi sifatida 35. Huquqqa "sotsiologik" yondashuv - ijtimoiy hayotning o'sishini ta'minlash vositasi 36. Huquqning psixologik nazariyasi 37. Tabiiy huquq nazariyasi (huquqqa falsafiy yondashuv) 38. Huquqni tushunishga tarixiy yondashuv 39. Huquqni markscha tushunish, huquqni tushunishga integrativ yondashuv Auditoriyadan tashqari vaqtda bajariladigan mustaqil ishlar quyidagi turlarda amalga oshirilishi tavsiya etiladi: - esse – dolzarb mavzu bo'yicha shaxsiy fikrini tanqid, publitsistik va boshqa janrlarda yozma bayon qilish; - dokladlar tayyorlash; - kurs ishi yozish; - konspekt yozish; - glossariy tuzish; - individual va guruhviy o'quv loyihasi; - keys-topshiriqlarini bajarish; - mavzuli portfoliolar tuzish; - axborot-tahliliy materiallar bilan ishlash; - manbaalar bilan ishlash; - infografika tuzish; - chizma-tasviriy modellar (intellekt-kart, freym, mantiqiy graf va h.k.) yaratish; - multimediali taqdimotlar yaratish; - darslarning metodik ishlanmalarini tayyorlash; - darsdan tashqari mashg'ulotlar ishlanmalarini tayyorlash; ta'lim yo'nalishi(mutaxassislik)ning xususiyatidan kelib chiqqan holda mustaqil ishlarning boshqa turlaridan foydalanish mumkin.
--	--

3.	V. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Talaba quyidagi bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak: • Davlat va huquq nazariyasining o'ziga xos xususiyatlari, Hozirgi zamon hamda davlat va huquq nazariyasi fani, Davlat va huquq nazariyasi fani predmetini o'rganish metodlari, Davlat va huquq nazariyasining ijtimoiy fanlar tizimidagi o'rni va roli, Davlat va huquq nazariyasi yuridik fanlar tizimida, Davlat va huquq nazariyasining funktsiyalari, Davlat va huquq nazariyasining o'quv fani sifatidagi tuzilishi, Insonparvarlik va umummadaniy qarashlar davlat va huquq nazariyasi asoslari sifatida, O'zbekiston fuqarolik jamiyati huquqini yaratish yo'lida, Jamiyat haqidagi g'oyalar va tushunchalar, diniy, siyosiy va huquqiy qarashlarning paydo bo'lishi va rivojlanishi, Davlat va huquqning paydo bo'lishi haqidagi dunyoviy ta'limot, Davlat va huquqning paydo bo'lishi haqidagi markscha-lenincha ta'limot haqida tasavvurga ega bo'lishi; (bilim) • Davlat va huquq nazariyasining o'ziga xos xususiyatlari, Hozirgi zamon hamda davlat va huquq nazariyasi fani, Davlat va huquq nazariyasi fani predmetini o'rganish metodlari, Davlat va huquq nazariyasining ijtimoiy fanlar tizimidagi o'rni va roli, Davlat va huquq nazariyasi yuridik fanlar tizimida, Davlat va huquq nazariyasining funktsiyalari, Davlat va huquq nazariyasining o'quv fani sifatidagi tuzilishi, Insonparvarlik va umummadaniy qarashlar davlat va huquq nazariyasi asoslari sifatida, O'zbekiston fuqarolik jamiyati huquqini yaratish yo'lida, Jamiyat haqidagi g'oyalar va tushunchalar, diniy, siyosiy va huquqiy qarashlarning paydo bo'lishi va rivojlanishi, Davlat va huquqning paydo bo'lishi haqidagi dunyoviy ta'limot, Davlat va huquqning paydo bo'lishi haqidagi markscha-lenincha ta'limotlarni bilishi va ulardan foydalana olishi; (ko'nikma) • yoshlarning huquqiy ongi va huquqiy madaniyatini shakllantirishda amaliy-pedagogik faoliyat olib bora olishi, yoshlarni qununga hurmat hissi asosida tarbiyalay olish ko'nikmasiga ega bo'lishi lozim. (malaka)
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar;

	• jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirishi, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olishi, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritishi va joriy, oraliq, yakuniy nazorat shakllarida va mustaqil ta'lim uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarishi kerak.
6.	Asosiy adabiyotlar 1. Anna-Karen Lindblom. Non-Governmental Organizations in International Law. Cambridge. 2005. 2. Davlat va huquq nazariyasi.- X.Odilqorievning tahriri ostida. - T.: O'zbekiston faylasuflari jamiyati, 2011. 3. A.Saidov. Davlat va huquq nazariyasi. I-II tom T.: Adolat, 2002 y. 4. X.Odilqoriev. Davlat va huquq nazariyasi. T.: Adolat, 2009 y. 5. X.Muxamedov. Xorijiy mamlakatlar davlati va huquqi tarixi. T.: Adolat, 1999 6. Mo'minov A., Tillaboyev U. Inson huquqlari. Darslik. - T.: TDYUI, 2013. 7.Saydullayev Sh.. Davlat va huquq nazariyasi. T.: Adolat, 2020 y. Qo'shimcha adabiyotlar 1. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qathiy tartib intizom va shaxsiy javobgarlik har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvarg', №11 2. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va faravon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. "O'zbekiston" NMIU, 2016y. 3. "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Farmoni. 1-ilova: "2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi". Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 8 fevralg' soni va Internet resurs: www.lex.uz. 4. Muxamedov X. O'zbekiston davlatchiligining huquqiy asoslari. -T.: Adolat. 1999.-52 b. 5. Najimov M. Davlat va huquq nazariyasi / O'quv-uslubiy qo'llanma -T TDYUI, 2006. 196 b.

	6. Odilqoriev X., Tulteev I.T. Ikki palatali parlament - T.: O'zR IIV Akademiyasi, 2005. -344 b. 7. Odilqoriev X. Hokimiyatlar taqsimlanishi nazariyasi va O'zbekiston davlat organlari tizimining takomillashuvi. // O'zbekiston Respublikasi — mustaqil davlat -T.: Adolat, 1995. -232 b. 8. Odilqoriev X.T. O'zbekiston Respublikasida qonun chiqarish jarayoni. - T.: O'zbekiston, 1995. -208 b. 9. Rajabova M. Huquqiy davlatchilik sari.-T.: O'zbekiston, 2000. 10.Saidov A.X., Ko'chimov Sh.N. Qonunchilik texnikasi asoslari.-T.: Adolat 2001.-279 b. 11.Fayziev M.M. O'zbekiston Konstitutsiyasi - mustaqillik qomusi.-T.: O'zbekiston, 1995. 12.Xalilov E.H. Ijtimoiy turmushda huquqiy ongning o'mi.-T.: O'zbekiston 1997-48 b. 13.Kelscn H. General theory of law and state. London, Oxford university press,2007. 14. https://www.ucl.ac.uk/module-catalogue/modules/education-religion-and-state-historical-and-contemporary-developments-EDPS0029 15. https://www.manchester.ac.uk/study/undergraduate/courses/2025/18869/llb-law-with-politics/course-details/LAWS20880#course-unit-details 16.https://www.bu.edu/academics/cas/courses/cas-ir-300/
7.	Fan dasturi Qo‘qon davlat universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet kengashining 2025-yil 29-avgustdagi 1-sonli qarori bilan tasdiqlangan.
8.	Fan/modul uchun mas’ullar va dastur mualliflari: Sh. Xudoyberganov – Qo‘qon DU, Milliy g’oya va huquq kafedrası o‘qituvchisi
9.	Taqrizchilar: T.Madumarov – ADU, Ijtimoiy-iqtisodiyot fakulteti dekani, yu.f.dok., professor